

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

О. О. Дейнеко

ТЕОРІЯ СТРУКТУРАЦІЇ ЕНТОНІ ГІДДЕНСА

Навчально-методичний посібник
для студентів соціологічного факультету

Харків – 2019

Рецензенти:

К. Г. Михайльова – доктор соціологічних наук, професор кафедри соціології Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

І. Ф. Кононов – доктор соціологічних наук, завідувач кафедри філософії та соціології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ).

*Затверджено до друку рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 2 від 18.12.2019 р.)*

Дейнеко О. О.

Д 27 Теорія структурації Ентоні Гідденса : навчально-методичний посібник для студентів соціологічного факультету / О. О. Дейнеко. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 96 с.

Теорія структурації – одна з найвідоміших сучасних соціологічних теорій, що дозволяє нам зрозуміти соціальний світ, «відчутти» рухливість соціальних структур та познайомитись із «партнерством» діяча і структури.

Вивчаючи цю синтетичну теорію, ми зрозуміємо, як конструюється і відтворюється соціальна реальність, в якій ми живемо; хто, що і як «задає» напрямом цим процесам; в який спосіб можна запобігти таким соціальним явищам, як бідність, дискримінація, нерівність, конфлікти тощо. Навчимося застосувати теорію структурації для аналізу соціальних явищ і процесів сучасного українського суспільства.

УДК 316.258(072)

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019

© Дейнеко О. О., 2019

© Дончик І. М., макет обкладинки, 2019

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Навчально-тематичний план курсу.....	10
Програма лекційних занять.....	12
Тема 1. Ентоні Гідденс як провідний соціолог сучасності: особливості наукового та життєвого шляху.....	12
Лекція 1. Ентоні Гідденс як провідний соціолог сучасності: особливості наукового та життєвого шляху.....	12
Тема 2. Теорія структурації як сучасний формат соціологічного теоретизування: загальна характеристика. Основи теорії структурації.....	13
Лекція 2. Елементи теорії структурації: стратифікаційна модель діяча, діяльність і влада.....	13
Лекція 3. Рівень структури в теорії структурації: правила, ресурси, соціальні інститути, соціальні практики. Соціальні структури і соціальні системи. Структурація.....	14
Лекція 4. Соціальна та системна інтеграція. Структурні аспекти соціальних систем: сигніфікація, панування, легітимація.....	16
Лекція 5. Час і простір в теорії структурації. Моделі регіоналізації. Соціальне позиціонування та ідентичність.....	17
Тема 3. Теорія структурації: перспективи застосування для аналізу сучасних суспільств.....	18
Лекція 6. Поняття «суспільство» в теорії Е. Гідденса. Типологія суспільств. Примус і форми примусу. Конфлікти і структуральні протиріччя.....	18
Лекція 7. Теорія структурації та інші теорії соціологічного синтезу: порівняльна характеристика. Критика теорії структурації.....	20
Тема 4. Етап прикладної соціологічної еkleктики у науковій творчості Ентоні Гідденса.....	21
Лекція 8. Пізній модерн, ризик, довіра, глобалізація та трансформація інтимності у фокусі уваги британського дослідника.....	21
Лекція 9. Майбутнє соціології: прогнози Ентоні Гідденса.....	22
Програма семінарських занять.....	25
Тема 1. Ентоні Гідденс як провідний соціолог сучасності: особливості наукового та життєвого шляху.....	25
Семінар 1. Концепція «третього шляху» й особливості діяльності Ентоні Гідденса як радника Тоні Блера.....	25
Тема 2. Теорія структурації як сучасний формат соціологічного теоретизування: загальна характеристика. Основи теорії структурації.....	26
Семінар 2. Стратифікаційна модель діяча: мотивація, раціоналізація, рефлексивний моніторинг діяльності.....	26
Семінар 3. Рівень структури в теорії структурації: правила, ресурси, соціальні інститути, соціальні практики, соціальні структури і системи. Дуальність структури. Структурація.....	28
Семінар 4. Соціальна та системна інтеграція. Структурні аспекти соціальних систем: сигніфікація, панування, легітимація.....	30

Семінар 5. Час і простір в теорії структуризації. Моделі регіоналізації, соціальне позиціонування та ідентичність	31
Тема 3. Теорія структуризації: перспективи застосування для аналізу сучасних суспільств	33
Семінар 6. Презентація індивідуальних завдань студентів в рамках курсу	33
Семінар 7. Фігуративна соціологія, структуралістський конструктивізм, теорія морфогенезу і теорія структуризації: спільне і відмінне теорій соціологічного синтезу.....	33
Тема 4. Етап прикладної соціологічної еkleктики у науковій творчості Ентоні Гідденса	36
Семінар 8. Ігровий турнір: «Захист і критика теорії структуризації»	36
Семінар 9. Прогнози Ентоні Гідденса щодо майбутнього соціології: авторська суб'єктивність vs. реалії розвитку соціології?.....	39
Складові системи оцінювання знань студентів	41
Методичні вказівки з підготовки до семінарських занять	41
Методичні вказівки з підготовки індивідуального завдання.....	41
Самостійна робота студентів (методичні рекомендації).....	42
Складові системи контролю знань	44
Критерії оцінювання контрольних робіт.....	44
Питання для підготовки до контрольної роботи № 1	44
Питання для підготовки до контрольної роботи № 2	45
Додаткові завдання для самоконтролю знань і самостійної роботи студентів	47
1. Цитатний акваріум	47
2. Банк тестових завдань з курсу «Теорія структуризації Е. Гідденса»	50
3. Творчі завдання з розвитку навичок соціологічної інтерпретації.....	69
Питання до іспиту	70
Рекомендована література	73
Додаток	79
Фондова лекція.....	79
Приклади виконання індивідуальних завдань студентами (за результатами 2019–2020 навчального року)	86
Приклад інтерпретативної схеми	95